

Monumentnummer*: 521679

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 12 januari 2001
Kadaster deel/nr 82807/98

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*					
Landgraaf	Landgraaf	Limburg					
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Honigmannstraat	2			6372 VJ	Landgraaf		
Honigmannstraat	4			6372 VJ	Landgraaf		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Landgraaf	B				382		
Landgraaf	B				381		

Omschrijving**

Inleiding

Dubbele mijnwerkerswoning in Lotharingse stijl, 1913, van het zogenoemde woningtype A. De woning is gesitueerd in het zuidwestelijke deel van het Eikske, een groep van 26 mijnwerkerswoningen die werd gebouwd in opdracht van de Maatschappij tot Exploitatie van Limburgsche Steenkoolmijnen Oranje Nassau te Heerlen. Het ontwerp van de woning werd gemaakt door het bouw bureau van deze particuliere mijnonderneming. In deze woninggroep zijn in totaal zes woningtypen vertegenwoordigd (typen A t/m F).

Het pand Honigmannstraat 2 heeft sedert 1950 tijdelijk gefunctioneerd als pastorie bij de toenmalige noodkerk van het Eikske. In 1950 kreeg het pand Honigmannstraat 2 om die reden aan de zijgevel een aanzienlijke uitbreiding in de vorm van een spreekkamer en een nieuwe entreepartij, waarvoor de eerste laag van de zijgevel achter de oorspronkelijk uitgebouwde bijkeuken werd uitgebroken. Tevens werd aan de achtergevel een serre aangebouwd, waarin in 1973 keukenruimte werd ingericht. Bij die gelegenheid werd de oorspronkelijke achtergevel grotendeels uitgebroken. Nadien is ook de oorspronkelijke zijgevel tussen woonkamer en aangebouwde spreekkamer verwijderd.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Honigmannstraat 4 werd omstreeks 1957 aan de zijgevel uitgebreid met een douche- en toiletvoorziening van één bouwlaag onder plat, die naderhand nogmaals werd vergroot. Vanwege deze uitbreiding werden de oorspronkelijke entree van het woonhuis- en de buitendeur van de bijkeuken aan het zicht onttrokken. De oorspronkelijke vrijstaande schuren met buitenprivaten werden in diezelfde periode gesloopt. In de achtertuinen werden aan weerszijden van de erfafscheiding vrijstaande, gecombineerde schuren gebouwd.

De aan de zijgevels aangebouwde douche- en toiletvoorzieningen van Honigmannstraat 4 zijn voor de bescherming van ondergeschikt belang. **UITGESLOTEN** van bescherming zijn de gecombineerde schuren, de bijgebouwde garages, de bakstenen erfscheidingen rond de voortuinen, de vensterrolluiken alsmede de afsluitmuur met hekwerk tussen garage en zijgevel van Honigmannstraat 4.

Omschrijving

Het oorspronkelijke bouwvolume van de dubbele mijnwerkerswoning werd gebouwd op een in hoofdvorm rechthoekige **PLATTEGROND**, aan weerszijden voorzien van een rechthoekig uitgebouwde bijkeuken. Het hoofdvolume telt een gedeeltelijke souterrainverdieping, anderhalve **BOUWLAAG**, alsmede een vliering. De bijkeukens aan weerszijden tellen één bouwlaag. Het geheel wordt gedekt door een samengestelde dakconstructie. Het pand Honigmannstraat 4 heeft een **WOLFDAK** waarvan de noklijn in dwarsrichting op de Honigmannstraat is geprojecteerd. Aan de lange dakzijde is dwars hierop een **ZADELDAK** ingestoken, waarmee Honigmannstraat 4 deels en Honigmannstraat 2 geheel wordt gedekt. De bijkeukens aan de zijgevels van beide panden hebben van origine een **ZADELDAK**. De bijkeuken van Honigmannstraat 2 heeft sedert de verbouwing van 1950 een **PLAT DAK**. Bakgoten annex overstekken op houten consoles. De oorspronkelijke houten boeiboorden hebben een eenvoudige ornamentering.

Het zadeldak van Honigmannstraat 2 heeft rode **MULDENPANNEN**, met in een patroon gelegde blauwe muldenpannen. Velux dakraam, alsmede een deels vernieuwde hoge bakstenen schoorsteen op het voordakvlak. Velux dakraam op het achterdakvlak. Het dakoverstek is ten dele voorzien van een nieuwe betimmering. Gecombineerde nokschoorsteen. De oorspronkelijke, gecombineerde hoge schoorsteen aan de achtergevelzijde is niet meer aanwezig.

Het wolfdak van Honigmannstraat 4 heeft rode **BETONPANNEN**. Aan de straatzijde is op de nok nog een rode pion aanwezig. Op het noordelijke zijdakvlak ontbreekt de oorspronkelijke hoge schoorsteen en zijn een dakraam plus enkele glazen pannen aangebracht. Het zadeldak van de bijkeuken heeft eveneens betonpannen.

De woningen waren oorspronkelijk voorzien van segmentboogvormige houten **T-VENSTERS** (zowel enkel- als meervoudig) met ingedeelde bovenlichten; segmentboogvormige, verticaal ingedeelde houten souterrainvensters. De oorspronkelijke, segmentboogvormige houten woonhuis**DEUREN** met zesruits bovenlichten in de zijgevels en de rechthoekige opgeklampte toegangsdeuren van de bijkeukens werden verwijderd vanwege de omstreeks 1957 gerealiseerde aanbouwen. Honigmannstraat 4 is inmiddels voorzien van kunststof vensterkozijnen, bij Honigmannstraat 2 zijn de vensterkozijnen vernieuwd in hardhout of kunststof.

De woningen van het type A kenmerken zich in de oorspronkelijke situatie voor wat betreft de **MATERIAALTOEPASSING** door geprofileerde, gecementeerde gevelkaders: plinten, lisenen, kroonlijsten en getrapte frieslijsten. Tussen deze kaders verdiept geplaatste rode bakstenen gevelvelden in Vlaams metselverband, oorspronkelijk met knip- en snijwerk in de voegen. Gecementeerde speklagen, aanzet- c.q. sluitstenen en kaderornamenten. Hardstenen vensterbankplaten, bakstenen vensterdorpels. Sierankers.

De **VOORGEVEL** van de dubbele mijnwerkerswoning Honigmannstraat 2-4 is asymmetrisch ingedeeld en bestaat uit twee door een liseen gescheiden delen. In de plint hebben beide panden boven het souterrainvenster een segmentboogvormige strek in rode

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

baksteen. De souterrainvensters zijn voorzien van traliwerk. In de eerste bouwlaag heeft Honigmannstraat 2 een segmentboogvormig houten venster met bovenlicht; Honigmannstraat 4 heeft in zowel de eerste als de tweede bouwlaag een kunststof venster met bovenlicht en rolluik. De rode baksteen in de voorgevel van Honigmannstraat 2 is verkleurd als gevolg van een reiniging en is opnieuw gevoegd. Het metselwerk van Honigmannstraat 4 heeft eveneens nieuw voegwerk.

De voorgevels van de uitgebouwde bijkeukens zijn bij beide panden geheel gecementeerd. In het tussen plint, hoeklisenen en kroonlijst verdiept gelegen gevelvlak heeft de waskeuken van Honigmannstraat 2 een segmentboogvormig houten venster, Honigmannstraat 4 een kunststof vensterkozijn met rolluik.

De ZIJGEVEL van Honigmannstraat 2 is, inclusief de uit- en aanbouwen, geheel gecementeerd. De oorspronkelijke bijkeuken (één laag onder plat met overstek) is blind behoudens een rechthoekig kunststof toiletraampje. Daarachter bevindt zich de in 1950 gerealiseerde, deels vooruitgeroide aanbouw met spreekkamer en entree. In de entree een rechthoekige kunststof deur, in de spreekkamer twee segmentboogvormige vensters. In de achtergevel heeft deze spreekkamer een rechthoekig houten vensterkozijn. De zijgevel van het hoofdvolume wordt boven de eerste laag gekenmerkt door een trapsgewijs oplopend stucfries, waaronder een reeks van drie segmentboogvormige houten vensters met rolluiken. Het middenvenster is smaller. Het vulstuk van deze vensters is gedicht. Onder de cementering van de zijgevel zijn de oorspronkelijke aanzet- en sluitstenen alsmede de speklagen nog zichtbaar.

Het aanzicht van de ZIJGEVEL van Honigmannstraat 4 wordt bepaald door de oorspronkelijke bijkeuken en de in twee fasen gerealiseerde aanbouw onder plat. De zijgevel van de bijkeuken heeft een gecementeerd kader, bestaand uit een geprofileerde plint, hoeklisenen en een trapfries. In het terugliggende, rode bakstenen gevelvlak een rechthoekig kunststof venster met rolluik en bakstenen dorpel. Boven bijkeuken en zijgevelaanbouw is de zijgevel van het hoofdvolume blind. De oorspronkelijke ACHTERGEVEL van Honigmannstraat 2 is vanwege de aangebouwde serre annex keuken nog maar voor een klein gedeelte zichtbaar.

De ACHTERGEVEL van Honigmannstraat 4 heeft in de eerste laag een kunststof deur met zij- en bovenlicht en rolluik. Dit ter vervanging van het oorspronkelijke vensterkozijn, waarvan de onderdorpel is uitgebroken. In het vulstuk van de segmentboogvormige vensteromlijsting is een blind kunststof paneel gezet. Op de verdieping wederom een kunststof vensterkozijn met bovenlicht, dichtgezet vulstuk en rolluik.

Honigmannstraat 2 heeft voor wat betreft de indeling van het INTERIEUR enkele wijzigingen ondergaan. De oorspronkelijke zij- en achtergevel zijn grotendeels doorgebroken in verband met de aanbouw van een spreekkamer en een serre. Eén deur in de centrale gang op de begane grond is gedicht. De indeling van de verdieping - evenals de oorspronkelijke situatie op de begane grond gekarakteriseerd door een voor- en achterkamer waartussen gang en trappenhuis - is nagenoeg ongewijzigd bewaard gebleven.

Wat betreft de indeling van Honigmannstraat 4: de souterrainverdieping is vergroot; de middengang op de begane grond is deels bij de woonkamer aan de straatzijde getrokken. Het oorspronkelijke trappenhuis en de indeling van de tweede bouwlaag zijn in tact.

Waardering

De mijnwerkerswoningen van het Eikske zijn van cultuurhistorische waarde en vertegenwoordigen nationaal belang als bijzondere uitdrukking van de sociaal-economische ontwikkeling van de mijnstreek sedert het laatste decennium van de 19de eeuw en als specimina van een woonhuistype met een aanzienlijk innovatief karakter. De mijnwerkerswoningen van het Eikske zijn van belang als bijzondere vorm van huisvesting van mijnpersoneel. De woningen zijn van architectuurhistorische waarde vanwege de toepassing van

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

de Lotharingse bouwstijl, vanwege de betrokkenheid van het bouwbureau van de Maatschappij tot Exploitatie van Limburgsche Steenkoolmijnen Oranje Nassau bij het ontwerp, de esthetische kwaliteit als ook vanwege de bijzondere materiaaltoepassing en ornamentiek.

De dubbele woning Honigmannstraat 2-4 vormt een belangrijk onderdeel van de woninggroep het Eikske en is vanwege deze situering verbonden met de ontwikkeling van de mijnstreek sedert de grootschalige exploitatie van steenkoolmijnen. Beide panden zijn van belang voor het aanzien van zowel de wijk als de gemeente.

De dubbele mijnwerkerswoning is in redelijke mate gaaf bewaard gebleven en van belang voor zowel de structurele als visuele gaafheid van de gehele woninggroep.

De mijnwerkerswoningen van het Eikske beschikken in nationaal perspectief over een zeer hoge architectuurhistorische, typologische en functionele zeldzaamheidswaarde.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Bedrijfs-, fabriekswoning

Functie

Mijnwerkerswoningen